

Datum 2019-10-18
Dokumenttyp Yttrande
Diarienummer 2019/0212
Ert diarienummer U2019/02278/GV
Handläggare Mille Salomaa Lindström

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över promemoria På väg – mot stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk

Myndigheten för delaktighet arbetar för ett samhälle där alla kan vara delaktiga, oavsett funktionsförmåga. Myndigheten för delaktighet lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

Myndigheten för delaktighet, MFD, välkomnar förslag som leder till en ökad kvalitet och likvärdighet i den kommunala vuxenutbildningen. I promemorian saknar dock MFD en beskrivning av hur förslagen påverkar förutsättningarna för elever med funktionsnedsättning och möjligheten till stöd.

MFD menar bland annat att funktionshindersperspektivet måste finnas med i den sammanhållna utbildningsplanen samt elevens individuella studieplan för att alla elever ska nå målen i den kommunala vuxenutbildningen. Utifrån den enskilde elevens behov kan individuella stöd, hjälpmedel, utökad tid och kompetensutveckling för lärare behövas.

Myndighetens synpunkter

Funktionshindersperspektivet måste vara en tydlig del i arbetet med att stärka kvaliteten och öka likvärdigheten i den utbildning som ska erbjudas nyanlända som omfattas av s.k. utbildningsplikt. Om alla elever ska kunna nå utbildningsmålen för vuxenutbildning för nyanlända behöver förutsättningarna för, och stöd till, elever med funktionsnedsättning finnas med på ett tydligare sätt i promemorians alla delar.

För att elever med funktionsnedsättning ska kunna stärka sina möjligheter till förvärvsarbete och nå en ökad delaktighet i samhällslivet behöver själva studiesituationen i form av lokaler, undervisningsform och anpassade undervisningsmaterial fungera. Det kan också i vissa fall behövas längre tid att tillgodogöra sig undervisningen än vad som gäller generellt. De föreslagna

23 timmarna under en fyraveckorsperiod kan utifrån den enskildes behov behöva utökas. Även samhällets övriga stöd behöver utformas på ett mer ändamålsenligt sätt för att möta individernas behov. Det kan handla om tillgång till transport till och från utbildningen, stöd/ledsagning, hjälpmedel och rehabilitering.

5.6.1 Det ska finnas en plan för den sammanhållna utbildningen

MFD ser positivt på att utredningen uppmärksammar Särvux. MFD vill dock tillägga att svårigheter att ta till sig utbildning kan finnas även inom andra grupper av elever med funktionsnedsättning. Exempelvis kan en oupptäckt hörselnedsättning eller oidentifierad psykisk ohälsa utgöra ett stort hinder för inläring generellt och språkinläring specifikt. MFD anser därför att hänsyn behöver tas till detta i arbetet med att ta fram de sammanhållna utbildningsplanerna samt de individuella studieplanerna.

5.7 Förslag om informationsöverföring från Arbetsförmedlingen till kommuner

MFD är positiv till utredningens förslag om att Arbetsförmedlingen ska lämna uppgifter till kommuner om vilka individer som anvisats till etableringsprogrammet enligt 14 § förordningen om etableringsinsatser. Men MFD vill lyfta att det inom etableringsprogrammet idag troligen är en underidentifiering av personer med funktionsnedsättning. MFD har i en rapport¹ beskrivit problematiken med att det i etableringsprocessen brister i identifiering av personer med funktionsnedsättning.

En annan problematik i att inte alla personer med funktionsnedsättning i målgruppen identifieras är att det i etableringen förekommer att den enskilde inte berättar om sin funktionsnedsättning. Anledningen till detta kan vara att det finns en missuppfattning om att funktionsnedsättningen kan medföra att etableringsersättningen dras in.

5.8 Förslag om Skolverkets stöd till huvudmän

MFD ser positivt på förslaget om att Skolverkets riktade stöd för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända elever i ökad grad ska användas för att höja kvaliteten i utbildning för nyanlända vuxna. Skolverkets informationsinsatser, kartläggning om vuxenutbildningens behov av stöd och

¹ Personer med funktionsnedsättning i asyl- och etableringsprocessen, rapport 2017, MFD.

kompetensutveckling, översyn av Skolverkets befintliga material om nyanländas lärande, är viktiga delar i detta förslag. Skolverket bör i detta arbete samarbeta med Specialpedagogiska skolmyndigheten så att de material som redan finns framtagna kring att göra studiesituationen tillgänglig för vuxna med funktionsnedsättning också sprids till huvudmännen. Eventuellt behöver ytterligare stödmaterial som är särskilt anpassad för målgruppen tas fram i samarbete mellan de två myndigheterna.

Det kan också finnas behov av att genomföra särskilda kompetenshöjande insatser inom Särvox för att möta dessa målgrupper.

5.11 Bedömning om kompetensutveckling för lärare

MFD vill även understryka behovet av att kompetensutveckla lärare om vilka insatser som kan göras för att stödja elever med funktionsnedsättning.

5.12 Bedömning om statistik och uppföljning

MFD välkomnar varje initiativ till mer utvecklad statistik och uppföljning. Detta gäller i hög grad också nyanlända elever med funktionsnedsättning för att kunna identifiera hinder och undanröja hinder i såväl asyl- som etableringsprocess.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande), avdelningschef Emelie Lindahl och utredare Mille Salomaa Lindström (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

Malin Ekman Aldén

Mille Salomaa Lindström